

Iskate vsak dan razen sobot, nedel in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVE TA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2687 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2687 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Čena lista je \$6.00

Noted as second-class matter January 15, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 13. APRILA (APRIL 13), 1936.

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 73

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

XXIX

Velesile zastavile nova vprašanja diktatorju Hitlerju

Stavile so mu vrsto vprašanj, na katera želijo odgovora. Francoska zahteva, naj Liga narodov odredi izvajanje sankcij proti Nemčiji, če bo začela utrjevati Porenje, odklonjena. Izjava angleškega zunanjega ministra Edena, da bo Velika Britanija nastopila proti Hitlerju le v slučaju, ako bo Nemčija napadla drugo državo, razkačila Francoze

Mehiški predsednik izgnal Callesa
Z družino in tremi tovariši vred poslan čez mejo
Brownsville, Tex., 11. apr. — Plutarco Elias Calles, bivši predsednik Mehike in takozvani diktator, je včeraj nepričakovano prispel semkaj z letalom. Z njim vred so prišli Callesovi trije sinovi in njegovi trije bivši ministri ter zvesti prijatelji Luis Morones, Luis de Leon in Rafael Melchor Ortega. Morones je bil delavski minister in predsednik Mehške delavske federacije.

Kratko pojasnilo prišlecev je bilo, da jih je mehiška vlada osumila dinamitiranja vlaka pri Vera Cruzu pred nekaj dnevi, bili so aretirani in na odredbo predsednika Cardenas ter v spremstvu vojaške straže so morali zapustiti letalo, ki jih je odvedlo do meje Združenih držav. Pri omenjeni razstrelbi vlaka je 12 manjših mehiških političnih voditeljev izgubilo življenje.

Calles odločno zanika, da je on ali katerikoli njegovih prijateljev v zvezi z dinamitiranjem vlaka. "Mehika je danes v stanju anarhije; komunizem se naglo širi s pomočjo vlade in predsednika Cardenas," je rekel Calles.

Iznanci so kasneje vzeli drugo letalo in odšli v Californijo. Calles je bil predsednik Mehike od leta 1924 do 1928, kasneje je pa vplival na vse predsednike do mladega Cardenas, ki se mu je prvi uprl. V zadnjih dveh letih je bil Calles večkrat obdožen, da je fašist.

Demonstracije brezposelnih delavcev

Delegatje Delavske zveze invadirali kongresno zbornico

Washington, D. C., 11. apr. — Dvesto delegatov Workers' Alliance of America, organizacije brezposelnih in religijon delavcev, je zadnji četrtek udrl v palačo kongresne zbornice in zahtevalo, naj kongres dovoli gotovo vojsko za živila in vozne litke, da se bodo lahko vrnili domov.

Kongresniki so se umikali pred razkačenimi delegati, ki so nekaj časa grozili, da bodo invadirali kongresno restavracijo in si sami pomagali. Policijske rezerve so bile hitro pozvane v akcijo in izgnale delegatje iz poslopja. Demonstracije so se potem nadaljevale zunaj, dokler niso delegatje dobili zagotovila, da je kongresnik Gerald J. Boyleau, progresivec iz Wisconsin, predložil resolucijo, naj kongres dovoli tisoč dolarjev delegatom, da se bodo lahko vrnili domov.

Delegatje so prejšnji dan paradirali okrog Bele hiše, pozneje pa so se zbrali v dvorani federalnega delavskega departamenta. Govorniki so opozorili kongresnike, da so delegatje izprali že vsa sredstva in da si nekateri niso mogli privoščiti niti kosila. Pozvali so upravo PWA, naj jim priskoči na pomoč, kar pa je od-

Domače vesti

Smrt starega pionirja

De Pue, Ill. — V okrajnem zavodu za onemogle je pred nekaj dnevi umrl Frank Benke v starosti 86 let in rojen v Grobljah pri St. Jerneju na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1893 in do svetovne vojne je živel v La Salu, nakar je bil v De Pueju, Sparlandu in Willardu, Wis., zadnjih 10 let pa v zavodu. Tu zapuša sina in tri vnuke.

Operacija

Gowanda, N. Y. — Mihael Primoz, blaginjak društva 325 SNPI, se je moral podvreči operaciji na vnetem slepiču. Nahaja se v lokalni bolnišnici.

Vest iz Clevelanda

Cleveland. — Tukajšnji "The Catholic Universe Bulletin" poroča z dne 3. aprila, da je bil slovenski pogrebni August F. Svetek obsojen pred sodiščem Common Pleas na deset dni zapora in v plačilo \$100, ker je nepostavno vršil odvetniški posel kot poststransko službo. Pred sodiščem je bilo navedeno, da je Svetek sestavljal oporoke. Neko oporo je naredil možu, ki je 16 dni kasneje umrl — in prva določba v oporoki je bila, da mora biti Svetek njegov pogrebnik, ki prejme \$400 plačila, čeprav dotičnik ni imel več kot \$500 premoženja; druga določba je pa bila, da sorodniki moža prejmejo, kar koli ostane od stroškov za pogreb. Zaporna kazen in polovica globe Svetka je bila suspendirana za šest mesecev. Omenjeni katoliški list to poroča kljub temu, da ima na drugem mestu Svetka v svojem seznamu katoliških pogrebnikov. (V clevelandskih slovenskih listih ni bilo opaziti te vesti!) — Pred nekaj dnevi je prišel iz Primorja 18-letni Anton Kuret, ki je bil rojen v Ameriki in je leta 1921 s starši vred odšel v stari kraj. Fant pripoveduje, da so mu fašisti ukazali, da mora kot ameriški državljani zapustiti Italijo do 5. aprila, če ne, bo moral iti v italijansko armado, on je pa raje odkuril nazaj v Ameriko. Prišel je iz Narina pri St. Petru na Krašu. — Pljučnici je podlegla Mary Kavie, roj. Boldin, stara 40 let in rojena tu. Zapuša moža, sina in tri hčere. — Dalje je umrla Mary Gruđen, roj. Brežek, stara 86 let in doma od Ljubljane. V Ameriki je živila 21 let in tu zapuša sina in hčer. — Rojak John Masera se je ponesrečil pri delu v plinarni. Železne cevi so mu zdrobile levo nogo pod kolonom. Nahaja se v bolnišnici.

Nesreča v rovu

Neffa, O. — Karl Dernač, tajnik in dolgoletni član društva št. 4 SNPI, se je 7. aprila ponesrečil pri delu v premovalniku. Zmečkalo mu je desno roko in tudi leva je razmesarjena. Nahaja se v domači zdravniški oskrbi.

Milwaške vesti

Milwaukee. — Zadnje dni je umrl Anton Vodnik, star 46 let in doma iz Trebelna na Dolenjskem. V Ameriki je bil 29 let in tu zapuša dva mladoletna sinova in sestro. — Dalje je umrl rojak Henry J. Zajdel, star 48 let. Druge podrobnosti o njem niso znane. — V bolniški postelji so Anton Remsko, Mari Šimenc in Matevž Volovšek. — John Novak je bil obsojen v plačilo \$500 zaradi prodajanja domačega žganja ali "munšajna".

klonila, nakar je David Lasser, predsednik Delavske zveze, predlagal pohod v kongresno zbornico.

Abesinski cesar se rešil z begom

Rimska poročila naznajo nove zmage v Afriki

Asmara, Eritreja, 11. apr. — Člani abesinskih rodov, naklonjeni Italijanom, širijo govorice, da je cesar Selassie komaj ušel smrti v nedavni bitki v bližini jezera Abangi, ki je rezultirala v italijanski zmagi. Italijanske čete so odrezale del cesarjeve armade, toda Selassie si je rešil življenje z begom in se skril v neki jami v bližini prelaza Marawa. Prej si je odrezal brado in to je bil vzrok, da ga Italijani niso spoznali. Kje se sedaj nahaja, ni znano. Iz istih virov je prišlo tudi poročilo, da je bil res Ghetaccio, novi abesinski vojni minister, ubit pred nekaj dnevi, ko so Italijani napadli njegovo četo iz zasede.

Rim, 11. apr. — Maršal Pietro Badoglio, poveljnik italijanske armade na severu, poroča o novi zmagi, v kateri je bilo dva tisoč Abesincev ubitih. V bitki so Italijanom pomagali abesinski rodovi, ki so se uprli cesarju Selassieju. Njegova armada se sedaj nahaja na ozemlju, ki je 60 milj oddaljeno od utrjenega mesta Desse. Badoglio v svojem telegramu naglašja, da bo njegova armada nadaljevala z ofenzivo, "dokler ne bo sovražnik popolnoma uničen."

Druga vest z afriške fronte se glasi, da so Italijanski letalci ponovno bombardirali mesta Bir-cut, Segag, Dagah Mendo, Sasa Baneh, Bullale in Dagah Bur.

Addis Ababa, 11. apr. — Uradni komunikacijski glas, da so morale tri italijanske divizije umakniti po napadu na Sasah Baneh in Dagah Bur, na mestu na južni fronti. Sedaj je v teku vroča bitka med italijanskimi in abesinskimi četami ob reki Fafan.

Število brezposelnih v Nemčiji padlo

Vojne industrije obratujejo s polno paro

Berlin, 11. apr. — Uradne številke, ki so bile pravkar objavljene, kažejo, da je Nemčija znižala število brezposelnih v mesecu marcu. Nacistične avtoritete dobljo zaslugeh pri gradbenih delih, dočim zunanji militaristični večaki trdijo, da je veliko število teh uposlenih pri gradnji utrdb v Porenju, drugi pa v vojnih industrijah, ki so povečale aktivnosti. Nad dva milijona delavcev je sedaj uposlenih v industrijah, ki izdelujejo orožje in municijo.

V zadnjih tednih so nacistične oblasti poslale nadaljnjih 180.000 oseb, moških in žensk, v delavske taborišča in pozvale nad pol milijona fantov v vojaško službo. Delo v taboriščih je prisiljeno.

Nacistični cenzor je zadnji četrtek zaplenil prvo izdajo lista "National Zeitung", ki je z velikim naslovom naznanil, da Francija namerava okupirati Posarje. Francoska vlada je zanimala poročilo, nakar je bil list zaplenjen, zaeno pa je bilo posvarjeno drugo nacistično časopisje, naj ne objavlja poročil, ki bi lahko povečala napetost med Francijo in Nemčijo.

Mehiške čete potlačile revolto

Guadalajara, Mehiko, 11. apr. — Federalne čete so potlačile revolto, ki je izbruhnila v Los Altos, v južnozahodni teritoriji države Jalisco. V bitki je bilo enajst rebelov ubitih in veliko število ranjenih.

MOONEYJEV TOŽITELJ NA SVEDOŠKEM STOLU

Fickert se je zvijal v mreži kontradikcij

"SLAB" IN DOBER SPOMIN

San Francisco. — (FP) — Bivši distriktni odvetnik in glavni Moneyjev tožilec Charles M. Fickert je bil zadnje dni dolgem zaslišanju o Mooneyjevi zahtevi za oprostitev iz smrtnih ječe. Duševno in fizično je Fickert patetična figura. Ubit je popolnoma.

Na svedoškem stolu je bil več dni. In kakor Edward Cunha, njegov pomočnik v omreževanju Mooneyja in Billingsa, tako se je tudi Fickert zvijal pri navzkrižnem izpraševanju v mreži kontradikcij. V mnogih točkah se križajo izjave obeh. Tudi Fickert je bil "slabega spomina," kjer mu je tako bolje kazalo in doberga spomina, kjer je bilo njemu v prilog. Nikakor se ni mogel na primer spominjati vsebine pisma Franka Woodana, ki je zahteval \$2500 za polskanje Frank C. Oxmana, glavnega krivoprišežnika, da si prečita svoj odgovor Woodau.

Fickert je prišel na svedoški stol s trdno voljo, da zanika vse, kar ni njemu v prilog. Vseled tega se je tudi zapletel v številne kontradikcije. O detektivu Swansonu je rekel, da ni imel nobene avtoritete, toda končno je priznal, da je Swanson ustavil aretacijo nekoga osumljenca. Zanimal je, da je po razkrinkanju Oxmana pristal na novo obravnavo. Prav tako je zanikal, da so ga Mooneyjevi zagovorniki vprašali za neki Oxmanov afidavit ali izjavo iz Kansas Cityja, čeprav tako stoji v zapisniku obravnave.

Mooneyjev odvetnik George T. Davis ga je tudi prišilil, da je priznal, da je njegovo kampanjo za ponovno izvolitev l. 1916 financirala cestnoželjska družba United Railways, pri kateri je Mooney skušal organizirati delavce, valed česar ga je želela spraviti s poti.

Za to finančno podporo se je Fickert oddolžil kompaniji poleg omreženja tudi s tem, da je skušal umakniti tožbo proti trem glavnim družabnim uradnikom, ki so bili obtoženi korupcije. To nakano je preprečil okrožni sodnik Lawlor valed tega, ker je bila glavna državna priča nekam izginila. Rekord Fickertove vloge v tej aferi je bil kljub veliki opoziciji državne pravdnika zanesen v zapisnik. Fickert je šel s svedoškega stola popolnoma diskreditiran. Ko je bil vprašan, če še veruje v resničnost MacDonalove, Oxmanove in Edeauove izpovedi — vsi krivoprišežniki — je rekel, da še.

Gradbeniki

dobili zvišanje

Stockton, Cal. — Člani dveh gradbenih uni v tem mestu so dobili zvišanje plač. Kleparji so se po kratki stavki vrnili na delo z \$9.36 za osemurno delo, plekarji pa so dobili zvišanje za 40 centov na dan in nova lestvica znaša \$8.40 za osemurno delo.

Konvencija

Rdečih sokolov

Chicago. — Tajnica Rdečih sokolov, mladinske delavske organizacije s socialistično orien-tacijo, Elizabeth Sharnoff, poroča, da se bo njih konvencija vršila v Clevelandu iste dni ko konvencija socialistične stranke, od 23. do 26. maja.

Velikonočne bombe v Pennsylvaniji

Ena oseba ubita in pet ranjenih; cerkev uničena

Wilkes-Barre, Pa., 11. apr. — Letošnji veliki petek je bil črni petek za tukajšnje rudarsko mesto in strah in trepet je zavladal med vplivnimi ljudmi, ki so bili zapleteni v nedavne rudarske konflikte in stavke. Šest dinamitnih bomb je bilo razposlanih po pošti pod pretezo "velikonočnih daril" in dve bombi sta eksplozirali ter ubili eno osebo, dočim je bilo pet oseb ranjenih. Prejemniki bomb so večinoma Irci. Zažgana je bila tudi irska katoliška cerkev in ogenj je uničil župnišče.

Michael Gallagher, direktor šole in oskrbnik pokopališča, je bil ubit, ko je razvil pošiljko misleč, da je škafila cigar. Njegov zet Clinton Lehman je bil težko ranjen. Drugo bombo je prejel Thomas Maloney, predsednik bivše razkolne rudarske unije Anthracite Miners. Ko je zavoj odprl, je eksplozija stresla hišo, razdejala kuhinjo in Maloneyja skoro oslepila. Težko ranjenega so odpeljali v bolnišnico in zdravniki se boje, da je Maloney izgubil vid. Ranjena sta bila tudi njegov sin in hči.

Ostale štiri bombe so bile naslovljene na sodnika Benjamin R. Jonesa, šerifa Kniffena, Harryja Goulstona, superintendenta Glen Allen Coal Co. in na Jamesa A. Gormana, ki je bil razsodnik v rudarskem konfliktu. Vse te bombe niso eksplozirale.

Katoliški župnik J. J. Curran, cigar županišče je zgorelo in cerkev je zelo poškodovana, je bil tudi aktiven kot posredovalec med dvema spornima unijama rudarjev na polju trdega (antracitnega) premoga.

Vse bombe so bile oddane na pošto v središču Wilkes-Barreja v četrtek zvečer. Federalni detektiv prično iščejo storilce.

Spanija bo volila novega predsednika v maju

Madrid, 11. apr. — Predsedniške volitve v Spaniji se bodo vršile 10. maja, se glasi vladno naznanilo. Izbra predsedniških elektrorjev, 473 po številu, bo že 26. aprila in ti bodo štirinajst dni pozneje izvolili novega predsednika, ki bo nadomestil Alcala Zamora, katerega je državna skupščina odstavila na obtožbo, da je zlorabil svoj predsedniški urad. Po odstavljenju Zamora je zbornica imenovala Martinez Barria za začasnega predsednika. On bo najbrž tudi kandidat za predsednika republike.

Turčija namerava utrditi Dardanele

Ankara, Turčija, 11. apr. — Turška vlada je včeraj vprašala podpisnice lausanskega pakta, da pristanejo na revizijo določb tega pakta, da bo lahko utrdila Dardanele. Ta pakt so sklenile glavne zavezniške države — Anglija, Francija, Italija in Japonija, kakor tudi Grška, Bolgarija, Jugoslavija in Turčija — l. 1923 v Lausanni, Švica. Glavna provizija pakta določa demilitarizirano cono na obeh straneh Dardanelskega zaliva.

Deportacija dveh italijanskih delavcev

New York. — Zveznega sodnika F. J. Caffeyja je vzeo dva meseca, da je dvema italijanskima radikalca, Vincentu Ferrarju in Dominicku Salitu, odredel pravico do svobode. Na Ellis Islandu se v zaporih nahajata že dva meseca. Aretirana sta bila v deportacijske namene na zapadni obali, ker je na njun naslov prihajala pošta za anar-

SPOPADI MED RUSKIMI IN JAPONSKIMI ČETAMI

Poveljnik japonske čete padel v bitki

NAVAL NA RUSKO POSLANISTVO

Moskva, 11. apr. — Sem dospele poročila se glasi, da je nedoločeno število japonskih vojakov prekorajlo rusko-mandžukajsko mejo in s tem izvalo spopad s sovjetsko obmejno stražo. Bitka se je vršila na teritoriji, ki je znan po imenu Sosnovaja Piat. Vest iz Kabarovska ne omenja izgub v tej bitki in ne drugih podrobnosti.

Japonski poslanik v Moskvi Tamekiči Ota se je včeraj oglašil v sovjetskem zunanjem uradu, kjer je vložil protest in izjavil, da se je bitka vršila na mandžukajskem ozemlju. Izjavila jo je ruska straža, ko je začela streljati na japonske in mandžukajске čete in ubila tri vojake.

Tukajšnji japonski krogi so potrdili poročila, da so tokijske avtoritete aretirale večje število japonskih uslužbencev sovjetskega poslanstva v Tokiju. Odvedeni so bili v zapor, kjer bodo čakali preiskave.

Tokio, 11. apr. — Po poročilu japonske časopisne agenture Domei, ki je dospelo sem iz Harbina, je bil japonski poročnik ubit v spopadu s sovjetsko obmejno stražo na vzhodu. Pet japonskih vojakov pogrešajo in zdaj še ni znano, ali so tudi ti padli v bitki.

Japonsko poročilo naglašja, da se je bitka vršila na mandžukajskem ozemlju, v bližini mesta Suifenh, Sibirija. Kdo je odgovoren za spopad, poročilo ne omenja, niti niso znane druge podrobnosti.

Suifenh leži samo 110 milj vzhodno od Vladivostoka, sovjetskega pristanišča, in ima zvezo s kitajsko vzhodno železnico, ki se združuje s transsibirsko severno od Vladivostoka.

Nedavno sta bila dva japonska vojaka ubita v spopadu s ruskimi četami v kotu, kjer se stikajo meje med Mandžurijo, Korejo in Sibirijo, nakar je tokijska vlada naslovila oster protest Moskvi. Novi obmejni incident pri Suifenu je povečal napetost med Japonko in Sovjetsko unijo.

Sovjetska vlada je sedaj odgovorila na kitajski protest proti paktu vzajemne vojaške pomoči, ki ga je Moskva sklenila z vlado zunanje Mongolije. Maksim Litvinov, sovjetski komisar za zunanje zadeve, v odgovoru pobija kitajski argument, da si Rusija laisti nominalno nadvlado nad zunanjo Mongolijo ter naglašja, da vpadi japonskega vojaštva na mongolsko ozemlje tvorijo resno nevarnost sovjetskim interesom.

Moskva, 11. apr. — Poročilo uradne sovjetske časopisne agenture Tass javlja iz Tokija, da so štirje Japonci vdrl v njen urad in zahtevali v imenu japonskega ljudstva, naj poročevalec te agenture zapusti deželo. Obdoliži so ga, da pošilja zavajalne informacije v Moskvo in da je sovražnik Japonske. Poročevalec je poklical policijo, ki je izgnala Japonce iz urada, toda ti so pred odtodom zapretili, da se bodo vrnili in zahtevali odgovor.

hlaščeno publikacijo "The Man". To je bil njen edini — zločin. Njegov obrambni odbor je takoj podvel nadaljnje korake za preprečitev deportacije v Italijo, kjer bi bila sigurno oba moža poslana na konfinacijske o- toke.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

REKORD V SLOVENIJI

ETOVEN SMUČARSKI REKORD V SLOVENIJI

ETOVEN smučar skočil s skakalnice v Planici 101 meter

Slovenski smučarji imajo na mnogih krajih lepe smuške skakalnice, v Planici na Gorenjski pa so zgradili pred leti večjo skakalnico, ki je baje najvišja na svetu. Strokovnjaki trdijo, da ni treba zapisati ob tej skakalnici, da je "baje" največja, ampak da je v resnici planična skakalnica. Prekaša skakalnice lanske zimske olimpijade v Ameriki in prekaša najvišjo olimpijsko skakalnico v Garmisch-Partenkirchenu, ki je vršila pred mesecem letom olimpijado.

Če lani je skakalnica pokazala, da je res izborna zgradnja, rešila skakače, ki so napravili, ki so bili rekordni. Letos je "pade" na tej skakalnici novi rekord, 101 metrski skok. In to brez skandinavskih smučarjev, ki veljajo za najboljše smučarje in skakače na vsem svetu.

Predlanskim je bila prva postojna prireditev v Planici, leta 1932. Če lani so bili rekordni, da so jim je čudil ves svet. Planška skakalnica je zaslovela daleč po svetu, skoraj pa ni uspelo nasprotnim, da bi se z njo zamerili. Zamolati skokov v Planici, ki malo je znana Sloveniji, vetu in ne gre, da bi se gojilo o nji v zvezi s Planico. Zato je tisk v mnogih državah plaše tekme zamolčal.

Letos je to težje, kajti svetovni rekord je bil dosežen v Planici, evropski tisk je to zapisal. Planški smučar Bradl je skočil s skakalnice 101 meter! Če bi nastopili norveški skakači, nemara dosegli še višjo številko.

Na tekme so prišli tekmovalci iz Švice, iz Avstrije, iz Češke nastopila sta tudi naša dva movalca, Pribošek in Novšak, ki sta lani postavila jugoslovanski rekord. Povabljeni pa so bili tudi norveški svetovni skakači brata Ruud, Ullrich, Hagen in Oedegard, ki so bili marsikatero zmago na svetovnih tekmah. In vsi ti skakači so tudi prišli in trenirali na skakalnici, toda ko se je v nedeljo 15. marca začelo tekmovalje, so skandinavski tekmovalci izjavili, da ne skakejo, češ, jim norveška smučarska zveža ne dovolj. Res so večkrat tudi tik pred začetkom tekmah govorili z Oslom, a namerj izjavili, da smejo tekmovalje z zaletom, ki omogoča skoku 80 metrske skoke. Avstrijci pa so se neke pogoje, ki jih niso sprejeli, tekme začele in končale brez Norvežanov in s svetovnim rekordom.

magovalec je bil Bradl iz Avstrije s 101 metrskim skokom, slovenski rekord pa je poletel spet Novšak s skokom na 98 metra!

Pradi nastopanja in odpovedi norveških tekmovalcev je bila planiška publika zelo razočana. V Planico se je pripeljal iz Jugoslavije z rednimi in turističnimi vlaki na tisoče ljudi, ki so tudi iz Avstrije in Italije, tako da je bilo v Planici kar 13.000 ljudi. Norveški tekmovalci so bili doslej še obe leti najbolj privlačna točka planiških tekm in norveški tekmovalci niso privlačili gledalcev. A že so norveški tekmovalci našli oziroma norveška zimska zveza, letos pa so mišljali, da bodo tekmovalje onemogli ali kaj.

Če lani listi pišejo, da zagovarja zveza svoje postopke, tem, da je proti tako velikim skokom in proti takim skakalnicam. Toda hkrati gradijo skakalnice, ki so tako velike, planiška ali pa še večje. V Planici so tako skakalnice, ki so zgrajene in se bodo tekme vršile v kratkem, zaradi česar pravijo pri nas — je norveška zveza prepovedala planiške tekmovalje na skakalnicah s polnim zagonom, ker je hotela, da "pade" novi rekord v skoku na Nor-

spotoma izposodil, kajti tisti večer, ko je že v mraku šel v planino, je deževalo in snežilo na vso moč. Najbrže se je hotel Vilfan odpočiti tik pred ciljem, pa je legel na tla, položil nahrbtnik pod glavo in nehoti zadremal. Zamedlo ga je in je zmrznil. Utrudilo ga je najbrže iskanje kočice, ki je v metežu ni mogel najti. Vilfanovo truplo so prenesli v dolino in ga bodo pokopali v Stranjah.

Novo postajališče na kamniški progi. — V nedeljo 22. marca je bilo otvoreno novo postajališče na kamniški progi in sicer postaja Podboršt v občini Ježici. To je že tretje postajališče v tej občini, ki ima menda rekord v tej stvari. Promet na kamniški progi je zelo velik, ker se večina prebivalcev ob tej progi prežviha z delom v Ljubljani, kamor se vozijo z vlakom. Ljudje iz Podboršta so morali hoditi dole precej daleč do prve postaje, zato so zdaj seveda ugodili njih željam in zgradili postajališče, na katerem se je prvič ustavil vlak 22. marca. Kamniška proga je bila nekoč znana kot najbolj počasna. Do Kamnika si se vozil počasi, da so ljudje lahko skakali z vlaka in spotoma rože nabirali in spet skočili nazaj na vlak — tako vsaj so pravili. Tudi so pravili, da ena in ista krava dvakrat doide kamničana. Toda pred leti so progo nekaj popravili, uveljavili več vlakov z manj vagoni in je tako vožnja do Kamnika zdaj mnogo bolj udobna, ker si že v dobri pol uri tam. To so tudi morali storiti, če so hoteli progo obdržati, kajti avtobusi so grozili prevzeti železnice vse potnike. Zdaj vozi vlak naglo in pogosto (šestkrat gor in šestkrat dol) ter ima tudi vedno dovolj potnikov. Z otvoritvijo postajališča Podboršta pa je železniška uprava ustregla predvsem delavcem, ki se vozijo v mesto na delo.

Vilfanovo truplo našli v Kamniških planinah

Kakor so domnevali, tako se je zdaj izkazalo: Vilfana so našli mrtvega na Veliki planini v snegu. Tehnik Emil Vilfan je prva letošnja žrtev planin.

Dne 28. februarja je odšel iz Ljubljane v Kamniške planine, kjer je imel z domačimi v največjo pastirsko kočico. Ker se ni vrnil, so zaslužili nesrečo. Napotili so se na Veliko planino, kjer stoji tista kočica, a so našli kočico zaprto in v takem stanju, kakor so jo jeseni pustili, znamenje, da se je moral Vilfan že na poti v planino ponesrečiti. Dve reševalni ekspediciji sta preiskovali pot na Veliko planino, a zaradi velikega snega niso našli Vilfanovega trupla. Ko so te dni javili listi a planin, da je snega precej skopnelo, se je odpravljala nova ekspedicija na iskanje. Toda med tem je že prišla novica, da so Vilfana našli. Neki planinci so opazili, da pod potjo proti Mali planini moli roka iz snega. Stopili so bliže in našli mrtvega moškega. Takoj so bili prepričani, da gre za Vilfana, kakor se je tudi izkazalo. Vilfan je ležal na hrbtu v snegu, pod glavo imel nahrbtnik. Ob njem je ležal ženski dežnik, ki si ga je najbrže kje

Spet dva tihotapca ustreljena

Med Jezerskim in Tržičem imajo tihotapci neko skrivno pot, po kateri najraje hodijo čez mejo po saharin in vžigalnice. Graničarji so ta široki jarek že davno odkrili in je skoraj vedno zastražen. To je dolinica, po kateri vodi steza, nekaj časa po gozdu, pa spet majhna jaza, pa spet gozd. Tu, po tej stezi hodijo tihotapci najraje, ker se lahko skrijejo. Če srečno prekrizajo dve jasi, si potem že na varnem in dosežejo mejo v nekaj hipih.

V tem jarku so lani graničarji ustrelili dva tihotapca, in vendar so se tihotapci še vedno posluževali tega prehoda. Graničarji pa stalno preže iz zasede. Tako so tudi te dni hoteli trije tihotapci po tej poti iz Avstrije nazaj. V zasedi so prežali graničarji. Ko so opazili tri postave, ki hite po snegu po jasi od meje, so zaklicali, naj obstanejo. Toda tihotapci so začeli teči, graničarji so začeli streljati. Dva tihotapca sta ranjena, tretji je ušel. Oba ranjenca sta v nekaj minutah podlegla. Zjutraj so prenesli trupla v jezersko mrtvašnico in ugotovili, da gre za mlada kmečka fanta Megliča in Janeza Megliča, oba

Samomor pod vlakom. — Med postajama Celje in Store se je te dni vrgel pod vlak 24 letni Ivan Udovič, delavec pri St. Janžu nad Stori. Fant se je pred kratkim vrnil od vojakov, pa ni mogel dobiti dela in je stradal, kar ga je pahnilo v obup, da je legel na progo pred vlak, ki ga je vsega razmesaril. Truplo so pokopali v Teharjah.

Amnestija. — V jugoslovanskih ječah se nahaja sto in sto političnih ječnikov, preiskovancev in obsojencev-kaznjencev. So to povečini levčarji, delavci in intelektualci. Zadnja leta za časa diktature pa je bilo aretiranih in obsojenih tudi mnogo zastopnikov meščanske opozicije, predvsem hrvaških radičevcev. Te dni so kraljevski namestniki podpisali ukaz o amnestiji 172 političnih obsojencev, ki se jim kazni črtajo ali pa znižajo. Vseh teh 172 amnestirancev pripada meščanski opoziciji, predvsem so to hrvaški radičevci. Med njimi ni nobenega Slovenca in nobene, ki sedi zaprt zaradi svojega delovanja v delavskem gibanju.

Smrtna avtomobilska nesreča pri Vrhniki

V noči na 18. marca blizu polnoči se je pripetila huda avtomobilska nesreča pri Logu v vrhniški okolici. Nesreča je zahtevala smrtno žrtev. Mrtev je obležal carinski inšpektor Andrej Bole iz Planine pri Rakeku.

Relifne plače so splošno merilo!

Pomen "zaščitnih" plač občutijo tudi v Hollywoodu

Hollywood, Cal. — (FP) — Napovedi, da bodo Rooseveltove "zaščitne" plače služile za reduiranje plač na splošno, veljajo tudi za tukajšnjo filmsko industrijo. Močno luč meče na to vprašanje slučaj nekega dobro znanega igralca, ki se je direktno seznanil, da omenjene napovedi niso bile le prazna alama.

On je bil brez dela več mesecev. Ker je relifna administracija tudi v Hollywoodu pričela s tako zvanim teaterskim relifnim projektom, je pridržal igralca misli, da mu ne more škodovati, če vpraša za relifno delo, češ, bolje je nekaj kot nič. Delo je tudi dobil. Seveda po veliko nižji plači kakor jo je bil navajen. Pri zagledanju filma za Columbio je služil po \$200 na teden.

Nekaj dni pozneje je bil že pozvan v urad Columbia družbe. Ponudili so mu \$35 na teden, češ, da je več kakor pa dobiva pri relifnem teatru. Ker se je temu upri in argumentiral, da je bil prej vreden od \$150 do \$200 na teden, so mu zabrusili v obraz, da mu ni za delo in da hoče le žuliti vlado. Omenili so mu, da so vsi ateljeji informirani o igralcih, ki so na relifu in da se jako moti, če misli, da bo še kdaj prejemal od \$150 do \$200 na teden.

Ko se je potem zgledal v uradu federalnega gledališkega projekta, da ga prijem, zakaj ni sprejel dela pri filmski družbi. O njegovih ugovorih radi nižje plače niso marali nič slišati.

In to je le eden od podobnih slučajev v Hollywoodu. Neki igralec, ki je bil skozi sličen doživljaj, zdaj služi pri Metroldwyn-Meyer 80% manj kakor je še pred pol letom.

Še pred pol letom.

Relifne plače so splošno merilo!

Pomen "zaščitnih" plač občutijo tudi v Hollywoodu

Hollywood, Cal. — (FP) — Napovedi, da bodo Rooseveltove "zaščitne" plače služile za reduiranje plač na splošno, veljajo tudi za tukajšnjo filmsko industrijo. Močno luč meče na to vprašanje slučaj nekega dobro znanega igralca, ki se je direktno seznanil, da omenjene napovedi niso bile le prazna alama.

On je bil brez dela več mesecev. Ker je relifna administracija tudi v Hollywoodu pričela s tako zvanim teaterskim relifnim projektom, je pridržal igralca misli, da mu ne more škodovati, če vpraša za relifno delo, češ, bolje je nekaj kot nič. Delo je tudi dobil. Seveda po veliko nižji plači kakor jo je bil navajen. Pri zagledanju filma za Columbio je služil po \$200 na teden.

Nekaj dni pozneje je bil že pozvan v urad Columbia družbe. Ponudili so mu \$35 na teden, češ, da je več kakor pa dobiva pri relifnem teatru. Ker se je temu upri in argumentiral, da je bil prej vreden od \$150 do \$200 na teden, so mu zabrusili v obraz, da mu ni za delo in da hoče le žuliti vlado. Omenili so mu, da so vsi ateljeji informirani o igralcih, ki so na relifu in da se jako moti, če misli, da bo še kdaj prejemal od \$150 do \$200 na teden.

Ko se je potem zgledal v uradu federalnega gledališkega projekta, da ga prijem, zakaj ni sprejel dela pri filmski družbi. O njegovih ugovorih radi nižje plače niso marali nič slišati.

In to je le eden od podobnih slučajev v Hollywoodu. Neki igralec, ki je bil skozi sličen doživljaj, zdaj služi pri Metroldwyn-Meyer 80% manj kakor je še pred pol letom.

Ti in podobni slučajji le potrjujejo očitke, da gre ves sedanj relifni sistem za tem, da brezposelne tlačijo navzdol in da jih drži pri tleh. In ne samo brezposelne, marveč relifne plače postajajo bolj in bolj tudi mera za plače upošlenih delavcev.

Velesile zastavile nova vprašanja diktatorju Hitlerju

(Nadaljevanje s 1. strani.)

roženo silo v Abesinijo, zato za služi kazen.

Flandin je porogljivo vprašal Edena, zakaj tako pritiska, naj diktator trinajstotice Lige narodov preišče obdolžitve, da Italijanska armada s strupenimi plini uničuje civilno prebivalstvo v Abesiniji, dočim odklanja vanko skelijo proti nacistični Nemčiji, ki je tudi kršila mednarodno pogodbo z remilitarizacijo Porenja.

Flandinovo vprašanje je razkačilo Edena. "V italijansko-abesinskem slučaju ne gre samo za kršitev pogodbe, temveč imamo opraviti z direktno invazijo teritorija članice Lige narodov po drugi članici Lige narodov," je rekel Eden. "To je direktna kršitev 16. člena ženevskega konvencije. Ako bo Hitler napadel Francijo, Rusijo ali katero dru-

Slika kaže del utrd, ki jih je Francija zgradila ob nemški meji.

go državo, včlanjeno v Ligo narodov, bo Anglija zavzela proti njemu isto stališče kakor ga je proti Italiji, ki je invadirala Abesinijo. Mi odklanjamo idejo o njih, ki mislijo, da kršenje mednarodne pogodbe ni prestop, če se zgodi v Afriki."

Francoska diplomacija se silno jezi, ker je Eden jasno povedal, da Anglija bo nastopila proti Hitlerjevi Nemčiji le v slučaju oboroženega napada na drugo državo. Francija je v svoji spomenici, ki jo je izročila Edenu, zahtevala, naj Anglija odobri izvajanje sankcij proti Nemčiji, če bo Hitler začel utrjevati Porenje, to pa je Eden odklonil. Ta spor med Francijo in Anglijo kaže neizbežen polom konference lokarnskih držav in seje odbora trinajstotice Lige narodov.

Federalne avtoritete ustrahujejo relifne delavce

Springfield, Ill., 11. apr. — Tukajšnja volilna komisija hoče izvedeti, kaj na stori proti federalnim avtoritetam, ki ustrahujejo svoje uslužbenke. Delavci PWA, ki so jih republikanci izbrali za volilne uradnike pri prihodnjih primarnih volitvah, so se pritožili, da so jim federalni uradniki zapretili z izgubo službe, če se ne bodo odpovedali službi na volilni dan. "Ako bi jaz dobil take pritožbe proti privatnemu delodajalcu, bi vedel, kaj imam storiti," je rekel Jesse K. Peyton, predsednik volilne komisije. "Takega delodajalca bi obtožil nepostavnega vmešavanja v zadeve volilne komisije in ga tiral pred sodišče, toda federalne vlade ne morem prignati pred sodišče." Delavci PWA so povedali, da so jim uradniki zahtevali, da morajo voliti za demokratske kandidate pri torkovih volitvah, drugače bodo izgubili delo.

Klanovci bombardirali urad soc. stranke

Royal Oak, Mich. — Zadnje dni je ponoči nekdo vrgel skozi okno bombo v glavni stan državne socialistične stranke. Eksplozija je napravila okrog \$300 škodo. Sodi se, da so zločin napravili klanovci vlad masčevanja, ker stranka vodi močno agitacijo proti klanovskim ugrabiteljem in morilec Josepha

Militaristi pretepajo študente

Washington. — Vojni tajnik Dearn je na zahtevo E. C. Johnsona, tajnika Odbora o militaristični vzgoji, odredil preiskavo afera v Penn State kolegiju, kjer je major Arthur F. Bowen upeljal pretepanje študentov, ki imajo slab strelski rekord. Ta šola je ena od 118 kolegijev v državi, kjer je za vse dijake prisiljen pouk v vojaškem veščenju. Major je ukazal pretepanje "slabih" študentov s jermeni; iti so morali "skozl šibe" — prav ko v starih časih.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Milwaukeeški Obzor: V svoji zadnji številki od 9. aprila piše, da Prosveta "ni ravnila pravilno, ko je dopuščala, da so se v njenih kolonah slovenski volilci (iz Milwaukeeja), mnogi od njih člani iste jednote, primerjali s nemškimi 'biki', in ni ravnila pravilno, ko je ruvarila proti svojemu lastnemu društvenemu sobratu."

Citiraj številko in datum Prosvete, v kateri so "nemški biki". Pojasni, na kak način je Prosveta "ruvarila" proti svojemu lastnemu društvenemu sobratu". To je potrebno, da bodo med Prosveto in "voditelji naroda" — člani računali.

Ugla ga je

Mladi Mozgovič je zbiral prostovoljne prispevke za svoj nogometni klub. Začel je pri svojem naglašnem očetu: "Oče, daj mi 100 dolarjev za naš klub!" mu je zaklical na zdravo uho. "Nič ne slšim", je odgovoril oče. Sin je stopil na drugo stran in poskušal pri drugem ušesu svojo srečo. "Oče, daj mi 200 dolarjev za naš klub!" "O, sin, vrni se rajši k prvemu ušesu; zdi se mi, da bom tam ceneje opravil."

Robert G. Sproul, predsednik californijske univerze, si je dal odčitati prste v uradu policijskega načelnika v Berkeleyju.

Robert G. Sproul, predsednik californijske univerze, si je dal odčitati prste v uradu policijskega načelnika v Berkeleyju.

Sliki kažeta zapuščeni rudarski naselbini v Pennsylvaniji. Spodnja kaže podrti napravo pri vходу premogovnika v Shamokinu, gornja pa barake rudarjev v bližini Rentona.

Dolina meseca

ROMAN

Epilog JACK LONDON—Prevevali Vladimir Levstik

"Ali ni krasno, kaj? Krasno, krasno!" je navdušeno zapele možak. "To pomeni popje in sadje. Kri in življenje pomeni. Le poglejte! Človeku bi se zadelo, da je zlat rudnik slab dovtip in kréma moreč sen. Jaz vem, kako je to. Bil sem ... natakak sem bil prejšnje čase. Res, večino svojega življenja sem bil natakak. Tako sem si prislužil denar za kmetijo. In ves čas sem sovražil ta posel. S farne sem doma in vse življenje sem koprnel, da bi se mogel vrniti na kmete."

Obrisal si je naočnike, da bi bolje videl ljubljen vodo; nato je vzel motiko in odkorakal z njo ob glavnem jarku, kopat nadaljnje ocepke.

"To je najzabavnejši natakak, ki sem ga kdaj videl", je menil Billy. "Mislim sem, da je kupčijaški človek. V kakem zelo mirnem hotelu je moral biti."

"Ne odpeljiva se še", je poprosila Saxon. "Rada bi govorila z njim."

Vrnil se je, brišeč si naočnike, in s svetlim obrazom zroč na vodo, kakor da bi bil ves očaran od nje. S Saxonine strani ni bilo treba nič večjega truda, da se mu je razvezal jezik, nego poprej z njegove, da je spravil motor v tek.

"V začetku petdesetih let so zasedli ves kraj pionirji", je dejal. "Mehikanci niso bili nikoli prišli do tod in tako je bilo vse državna zemlja. Vsak je dobil sto šestdeset oralov. In kakšne zemlje! Zgodbe, ki jih pripovedujejo o tem, koliko pšenice so pridelali na vsakem oralu, so skoraj neverjetne. A potlej so prišle razne izpremembe. Tisti izmed pionirjev, ki so bili najbolj premeteni in vztrajni, so držali svoje in prodajali to, kar so kupili od drugih. Nemalo četrtnik je treba, da nastane farma, kakršne so bile nekdanje. In tako ni trajalo dolgo pa so ostale samo še velike farme."

"To so bili srečni gralci", se je oglasila Saxon, spomnivši se besed Marka Halla.

Mož je pritrjevalno pokimal in nadaljeval.

"Naši stari so računali in zbirali, širili svoja velika posestva, gradili velike skednje in hise ter zasajali okoli njih sadovnjake in cvetlične vrtove. Mladi, pohujšani po vsem tem bogastvu, so odhajali v mesta in ga zapravljali. In v nečem so bili stari in mladi složni: v tem, da so izmозgavali zemljo. Leto za letom so jo odirali in odemali za ogromne pridelke. Vračali ji niso ničesar. Vse, kar so pustili, je bila izpita ornica. Da, veliki kosi sveta so bili tako izmозgani, da so se izpremenili malone v puščavo."

"Nekdanjih velefarmerjev zdaj ni več, hvala Bogu, in tako je spet nekaj možnosti za nas male. Nič dosti let ne bo trajalo, pa bo vsa dolina razdeljena na farne, kakršna je moja. Le poglejte, kaj delamo! Na izrabljeno zemljo, ki ni več hotela roditi pšenice, napeljemo vodo in lepo ravnamo z njo — in zdaj pogledajte naše sadovnjake!"

"Vodo imamo — z gora in izpod zemlje. Pred nekaj dnevi sem bral poročilo o tem. Vse življenje je odvisno od hrane. Vsaka hrana je odvisna od vode. Tisoč funtov vode je treba, da pridelate funt hrane; deset tisoč funtov, da pridelate funt mesa. Koliko vode popijete v letu dni? Nekako tono. Pojeste pa okoli dve sto funtov zelenjave in dve sta funtov mesa na leto — kar pomeni, da zaužijete sto ton vode v zelenjavi in tisoč ton v mesu — to je, da je treba za vzdrževanje majhne ženice, kakršna ste vi, vsako leto enajst ton in eno tono vode."

"Vraga!" to je bilo vse, kar je mogel Billy reči.

Herman Drobesch (New Waterford, Kanada):

Moji spomini iz svetovne morije

Proti večeru so se ruski topovi oglašali za našimi hrbiti. Madžarska topniška baterija je zasedla pozicije v naši bližini, a se je moral kmalu umakniti in njej je sledila polovica pehote. Naš poveljnik se je zavedal preteče nevarnosti in ukazal je odhod. Odšli smo proti severu, a še predno smo dospeli v mesto Seletyn, smo dohiteli zadnje oddelke infanterije. Fronta je bila kaka dva kilometra stran.

Rusi so vse svoje sile koncentrirali v moldavski dolini in to je bil vzrok, da smo v Seletynu ostali le toliko časa, da so se vse avstrijske čete umaknile z gore Homore. Prebivalstvo v tem mestu je bilo silno vznemirjeno, ker se je zavedalo preteče nevarnosti. Tisto noč smo prebili kar v snegu okrog topov, proti jutru pa smo morali odrinuti.

Zvečer naslednjega dne smo dospeli v vas Sydow, iz katere so se skoro vsi prebivalci umaknili. Nekateri so pobegnili na rusko stran, drugi pa v ozadje k avstrijskim četam. V hišah, iz katerih so se civilisti umaknili, smo bili vojski gospodarji. V neki gostilni smo dobili precej juna in žganja. Hitro smo zasegli

"Potem vidite, kako je vse prebivalstvo odvisno od vode", je nadaljeval bivši natakak. "Nu da, vodo imamo, neizmerno podzemne zaloge; še nekaj let pa bo ta dolina enako gosto naseljena kakor Belgija."

Zamaknjen v petpalčni poteček, ki ga je brneči motor sesal izpod zemlje in spet izlival nanjo, je pozabil na svoje predavanje in stal in gledal, ves očaran, ne misleč na nič drugega, med tem ko sta gosta pognala.

"In ta je nalival pijače!" se je čudil Billy. "Prej bi sodil, da je bil natakak v kaki abstinentki gostilni, bogme da!"

"Kar lepo je pomisliti — vsa ta voda, in vsi ti srečni ljudje, ki bodo tukaj živeli —"

"A dolina na mesecu vendarle ni!" se je zasmel Billy.

"Ne," je odgovorila. "V dolini na mesecu jim ni treba namakati tal, razen če hočejo saditi nemoško deteljo in druge take reči. Midva potrebujeva vode, ki naravno žubori iz tal in se v majhnih potečkih razliva po zemljišču, na meji pa lep, velik potok —"

"S postvrmi!" je Billy prestregel besedo. "In vrbe in vsake vrste drevesa morajo rasti na njegovih bregovih, in tu pa tam mora biti kaka brzica, da meče iz nje postvri, in globokega tolmana ne sme manjkati, da v njem lahko plavaš in se potapljaš. Pa vodomcev in kuncev, ki prihajajo pit — nemara tudi kak jelen —"

"In na travnikih naj bodo škrjančki," je dodala Saxon. "V drevju pa grlice. Grlice morava imeti — in velike, sive gozdne verčice."

"Hej, ta dolina na mesecu bo res dolina, ki jo bo veselje pogledati," je zamišljeno rekel Billy in z bčim odkrknil muho, ki je bila sedla Hattleeja na bok. "Ali misliš, da jo bova kdaj našla?"

Saxon je v trdnem prepričanju pokimala z glavjo.

"Tako gotovo, kakor so Židje našli obljubljeni deželo, Mormoni Uto in pionirji Kalifornijo. Ali se še spominjaš zadnjega dobrega sveta, ki sva ga dobila pri odhodu iz Oaklanda? 'Kdor išče, najde'."

PETNAJSTO POGLAVJE

Lični voz, ki sta ga vlekla svetlogriva in svetlozrpa lisasta rjavca, je drdral proti severu, zmerom proti severu, po rodovitni, cvetoči in pomlajeni deželi, se ustavil v mestih Willawau, Red Bluffu in Reddingu in prevozil pokrajine Coluso, Glenn, Tehamo in Shasto. Billy je našel samo tri konje za Oakland, čeprav se je oglašal na mnogih farmah; in Saxon je kramljala z ženskami, med tem ko je on z možmi ogledoval živali. Čim večkrat je govorila z ljudmi, tem bolj je bila prepričana, da doline, katere sta iskala, v tem kraju ni.

Pri Reddingu sta se z vrvmim brodom prepeljala čez Sacramento in v dušeti pripeki ves dan nadaljevala pot med valovitim gričevjem in po ravnih planotah. Vročina je postajala čedalje bolj neznosna, vse drevje in grmovje je bilo kakor ožgano in mrtvo. Nato sta spet prišla do Sacramenta, kjer so jima velike topilnice v Kennettu pojasnile uničenje rastlinstva.

Voz se je vzel iz mesta topilnic, kjer so hise nalik orlovskim gnezdom negotovo ždele v strmih bregovih. Široka, dobro zgrajena cesta ju je vodila po več milij dolgim klancu navkreber in se nato spustila v Sacramentski kanjon. Kamenita in položna, vsekana v skalno steno kanjona, je tu postala tako ozka, da je bilo Billyja strah, kaj bo, če mu kdo pripelje naproti. Globoko spodaj se je penila reka in tekla po prodnatih plitvinah, ali pa hrupno drla preko skal in pragov, neučakano hiteč proti velikim dolinam, ki sta jo bila pustila za seboj.

(Dolje prihodnja.)

In pričeli kupovati njegovo robo. Nekdo mu je ukradel zaboječ, v katerem je hranil židovsko svetinjno, toda žid je kmalu opazil tatvino in zadelo je javi poveljniku. Ta nas je potem postavil v vrsto in zahteval, naj židu vrnemo ukradeno stvar. Nihče se ni oglašal, nakar je poveljnik rekel, da bomo stali tam toliko časa, da se bo tat javil.

Iz zagate nas je rešil alarm, da Rusi so v naši bližini. Na nasprotni strani je že pričelo pokati in mi smo se morali hitro pripraviti na beg. V tistem hipu se je vrnila patrolja, ki je poročala, da je naš glavni kuhar tako pijan, da je hotel vse postreliti. Naši kuharji so bili Slovenci, vsi imenitni fantje. Prvemu kuharju smo bili hvaležni, ker nas je s svojim razgrajenjem izvelkel iz nevarnosti. Onega, ki je ukradel židovsko svetinjno, niso našli. Najbrž je mislil, da se v zaboječku cigarete, a se je prevaral.

Naslednji dan smo pričakovali, da nas bodo Rusi spet nadlegovali. Bilo je megleno, popoldne pa se je zjasnilo in pričela se je ofenziva. V daljavi smo opazili črne vrste na belem snegu, ki so se pomikale proti nam. Kadar smo oddali salvo arapnelov, so se vrste vrgle na zemljo. Zvečer je bila nevarnost, da bodo Rusi prodrli skozi našo bojno črto. To bi

se bilo morda tudi zgodilo, ako ne bi bila naša baterija prikočila pehota in pomoč in odbijala sovražnika s krogliami.

Proti večeru je streljanje prenehalo in umaknili smo se v vas Moldavo, kjer smo okupirali prazne hiše. Tu nismo ostali dolgo, ker je prišlo povelje, da se moramo vrniti na stare pozicije. Tam smo spet postavili topove in se pripravili na vse eventualnosti. K nam je prišel neki žid s sanmi, na katerih je pripeljal sod vina. Hitro smo ga obkolili in pričeli kupovati vino. Bil je tako zaposlen, da ni opazil, ko so vojaki na drugi strani izvrtali luknjo v sod in kradih vino. Spredaj je bilo treba plačati, zadaj pa nič. Sod je bil že skoro prazen, ko je žid opazil tatvino. Uvidel je, da bi mu prerokanje z vojniki nič ne koristilo, pa se je kar molče odstranil.

Kmalu je prišlo poročilo, da se močna ruska četa pomika čez vrh hriba in da nas namerava napasti od zadaj. Morali smo se umakniti in poveljnik nam je zabil, da ne smemo vpiti niti prižigati ognjev, da se ne bi izdali sovražniku. Po nekaj urah smo prišli v vas Gornja Moldava, kjer smo prenočili. Od tu je ena cesta vodila proti Kirlibabi in po tej smo naslednji dan odkorakali, častniški štab pa je odšel že pred nami na opazovanje. Ustavili smo se za drevjem pod nizkim gričem, toda ognja nismo smeli napraviti, da nas ne bi Rusi opazili. Naši topovi so bili tudi skriti kakor tudi konji, katere smo pustili v bližnjem gozdičku.

Okrog enajste ure je prišla v našo bližino kozakaška patrolja. Najbrž je mislila, da so naše čete že daleč naprej in da ni nobene nevarnosti. Naš poveljnik jo je hotel prestrašiti, toda kozaki so nas kmalu opazili in se bliskoma vrnili nazaj. Kmalu potem se je oglašila ruska baterija, toda krogla nas niso dosegle. Pod nami na cesti je bila madžarska baterija, ki se je morala umakniti, ko so pričele padati ruske granate v njeni bližini. Topovi so grmeli do večera, pehota, naša in ruska, pa je tičala v zavetju.

Čez noč smo se umaknili v neki hlev v bližini; pri topovih je ostala le straža. Ta je imela logo, naj zjutraj odda nekaj šrapnelov proti Rusom, da jih tako prevvari, da bodo mislili, da smo bili vso noč tam. Podnevi se je bombardiranje obnovilo. Ruska granata je eksplodirala in dva naša topničarja sta bila težko ranjena, tretji pa je dobil manjše poškodbe. S tem so bili rešeni iz pekla za nekaj mesecev, ali morda za vedno, kajti videl jih nisem nikdar več.

Bila je huda zima, da je kar drevje pokalo. Naš poveljnik je bil še precej dobra duša in odredil je, da nekaj topničarjev daj časa počiva v hlevu, ki nam je služil za prenočišče, drugi pa morajo biti pri topovih. Jaz sem imel srečo in ostal sem v hlevu. Ponoči sem se spazil pod korito, kjer sem imel ležišče. Komaj sem zaspal, me je že zbudilo brcanje v hrbet in opazil sem svojega konja, ki se je tako nerodno vlegel, da nisem mogel izpod korita. Začel sem klicati na pomoč in prihiteli so drugi topničarji, ki so se grelli ob ognju na sredi hleva, in me rešili iz nerodnega položaja.

Naslednje jutro smo zajahali konje in odjezdili po cesti proti Kirlibabi. Na povratku sem opazil dva jezdeca, ki sta drvela čez planoto in se kmalu izgubila v grmovju na drugi strani. Zdelo se mi je, da sta člana ruske patrolje, toda drugi topničarji, ki ju niso opazili, mi niso verjeli.

Drugi dan smo morali mi, ki smo bili deležni daljšega počitka, nadomestiti one, ki so ostali pri topovih kot straža. Na fronti se je takrat bombardiranje obnovilo in zaslišali smo tudi streljanje pušk v bližini našega hleva. Kuharji so nam prinesli kosilo, zaeno pa so nam sporočili, da so Rusi obkolili hlev. Prvi jih je opazil neki infanterist, ki je šel v dolino po vodo. Hitro je stekel nazaj in obvestil topničarje o nevarnosti in ti so se umaknili.

(Dolje prihodnja.)

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Ameriška pustolovščina

Italijanski napisal G. Marotta

"Lahko greste ...", je pusto dejal mr. Atkinson.

"Saj že grem," je odgovorila Margaret in ročna torbica ji je zdrknila iz roke. Skatlica s pudrom se je zakotalila pod mizo, rdečilo za ustnice je obležalo pred Atkinsonovimi nogami, krema, ključki in druga drobnjarija so se pa kar lepo sesuli k Margaretinim drobčnim čevljkom.

"Ne pomnim, da bi bili kaj prida storili, odkar ste pri meni v službi. Takšne komedije a torbico so že stara reč. Nu, ali boste že kmalu pobrali svojo kramo, miss Martova?" se je zadril gospod Atkinson.

In tako je "zletela" miss Hartova iz trdke Atkinson and Co.

Komaj je odšla iz sobe, se je sklonil mr. Atkinson in nekaj pobral.

"Ne bi dvakrat rekel, da se utegne vrniti po tole malenkost," je zagodrnjal in odprl okno. Okrogli predmet je zletel osemnajst nadstropij v globino in obležal na odprti dani mladega Clyda, ki je na cestnem hodniku že v tretje presteval svoje premoženje. Dva dolarja in tričetr, pa niti prebitega centa več!

Osemnajst nadstropij da pri padcu tudi neznanemu predmetu precejšnjo moč in zato je Clydu tako nesrečno omahnila roka, da so mu zleteli svetli kovanci skozi zamreženo kletno okno. Mehanično je vtaknil škatlo za puder v žep, potem je pa pokleknil na tla, tipaje za svojimi poslednjimi fiki.

"Kaj pa tu iščete?" ga je vprašal neki mož, ki se je zdajci prikazal pri vratih.

"Svoj denar!"

"Nu, če ni hujšega", je odvrnil mož in se ustopil pred Clyda, "naša banka plača v gotovini." In prilepil je siromaku gorko za ušnico.

Medtem, ko je Clyde še sedel na robniku in si drgnil čeljust, ga je nagovoril stražnik in zahteval legitimacijo.

"Dovoljenje vam velja samo še do jutri. Če do polnoči jutrišnjega dne ne najdete dela, morate izginiti iz New Yorka. Ali imate denar?"

"Da, dva dolarja in tričetr," je lagal Clyde.

"Hm, tole vstopico bi pa rad videl," je menil stražnik.

"Jaz tudi", je odgovoril Clyde in se pobral. Tedaj se je njegov pogled ustavil na ljubkem dekletu, ki je vsa objokana stopila iz hiše in se napotila proti reki. Sel je za njo ...

Clyde je kar zabelelo, ko je pogledal v vodo. Potem je pa rajši poškilil za deklico, ki je stala komaj nekaj korakov vstran.

"Takšna zamazana in rumenkasta reka, ki se nikoli ne umije, mi ni nič všeč," je naposled dejal. "In vam?"

"Svoje mnenje o rekah zaupam kvečjemu kakšnemu svojemu šolskemu tovarišu," je odvrnila z blagim in trdnim glasom. "Ali ste mar tako prepričani, da kot otroka nisva skup meze tizala?"

"Tega bi se spomnila. Takšnega tepca ko ste vi, človek ne pozabi zlepa", je dejala opotekaje se deklica.

"Kaj vam pa je, za božji čas? Počakajte vendar še trenutek, preden omedlite! Povejte mi brž, kako se pišete in kje stanujete."

Sofer, ki je Clydu pomagal spraviti dekle v avto, je mimogrede zamomljal, da je pametneje — če je že treba — pretpeti ženo doma nego na cesti.

"Miss Hartova, pri Nortonovih, 22. cesta št. 2238, pa naglo ...", je ukazal Clyde in sedel poleg omedlelega dekleta. Še nikoli ni videl nezvestne ženske. Seveda ji ni znal in se ji ni upal kakorkoli že pomagati.

"Samo trenutek", je ukazal soferju, ko je voz obstal. "Samo k Nortonovim stečem in se precej vrnem."

Nekateri zvonci lajajo, je ugotovil Clyde, ko je pozvonil pri Nortonovih. In pegasti obraz, ki se je prikazal pri vratih, se mu je zdel živo dopolnilo njegove misli.

"Miss Hartova leži v omedlevici. Spodaj v avtomobilu. Pomagajte mi, da jo preneseva gor!" je poprosil Clyde.

Benito Mussolini, italijanski diktator, ki je nedavno uvedel dalekosežne ekonomske reforme in zasegel vse velike banke.

"Če želite", ga je osorno zavrnil možak, "vam jo rad pomagam odnesti deset kilometrov daleč. Dalje ne, ker bi hotel biti za večerjo doma."

"Oprostite, ali sem se mar zmotil? Ali ne stanuje miss Hartova pri vas?"

"V kolikor nam je dolžna najemnino za dva in hrano za tri tedne, jo že lahko štejete za mojo podnajemnico. Toda dokler ne poplača dolga, ne bo prestopila tega praga!"

"Niti nezvestna?"

"Še kot duh ne." In možak mu je zaloputnil vrata pred nosom.

Mladega moža se je lotil neprijeten občutek. V žepu ni imel niti centa; spodaj ga je čakala omedlela ženska; avtomobila ne bo mogel plačati in — jo — do jutri zvečer si mora poiskati službe. Tedaj mu je po stopnicah že primahala Margaret nasproti.

"Se slišati ne marajo o vas," ji je rekel. "Najemnino hrano in kaj vem kaj še vse terjajo!" Potlej je namignil na dekličino torbico in vprašal: "Denar?"

Pogledala ga je očitujoče: "Vam se je bržčas zmešalo!"

"O, ne! Toda ta trenutek ne premorem prav nič."

"Za božjo voljo! In tako, brez fیکا v žepu si dovolite potratnost, da pobirate omedlela dekleta na cesti in jih z avtomobilom vozite domov?"

"Kaj sem hotel? Cize ni bilo pri roki!"

"Joj, sofer je že za nama!"

(Konec jutri.)

FARMA NA PRODAJ

Proda se lepo obdelana dolina zemlje farma, velika 150 akrov v bližini mesta in na Dobro cesti, studenčna voda pihši in ob štali. Tukaj ni poplave. Vsega skupaj je šest polov, velika štala in dve ali tri. Proda se vse kar je na farmi: živina, konji, seno, žito, orodja in stroji. Za ceno pišite na naslov lastnice: Katarina Potok Harwick, N. Y. (Ad)

NIKAR BITI SUŽNA

NEPREBAVNOSTI

Trinerjevo Grenko Vino

vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leta nisem trpel radi neprebnosti — kolikoli sem povžil je ustvarilo plač mojem želodcu. Pred tremi leti sem opazil vaš oglas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem jo popil, je moja želodčna sitnost postala. Bilo je kot oprostite: kramljala. Moja čreva sedaj delujejo kot ura in sedaj jem s slastjo. Vam svetilo. Wallace A. Combs."

Ako trpite valed neprebnosti, slabega apetita, zaprtosti, glavobola, nervoznosti, nemirne spanja, prevelike utrujenosti, kupite Trinerjevo grenko vino; jemljete ga redno po eno čajno žličko po obedanju. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR

OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čestitke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO

S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA

V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, enotno delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Šteje se, da se na to delo tudi vsa ustrezna podjetja.